

**Kungliga Tekniska Högskolan
F.d. Administrationshuset
Hus 43:01**

Norra Djurgården 1:49, Stockholms stad

Huvudentrén efter ombyggnad 2015

**ANTI KVARIISK MEDVERKAN
SAKKUNNIG avseende KULTURVÄRDEN enligt PBL
SLUTRAPPORT/SLUTREDOVISNING**

2015-01-22

ANTI KVARIISK MEDVERKAN enl. KML Sakkunnig avseende kulturvärden enl. PBL

Objekt: KTH hus 43:01
F.d. Administrationshuset
Norra Djurgården 1:49
Stockholm

Beställare: Akademiska hus AB
Genom; Kjell Karlsson

Lst beteckning: 4322-29205-2013
SBK anmälan d.nr: 2013-15360-575

Sammanfattning

Hyresgästanpassningen av f.d. administrationshuset har avslutats. Arbetena var omfattande och flertalet tekniska installationer har påverkats eller ersatts i byggnaden. Den karaktär av traditionellt kontorshus som byggnaden präglats av under de senaste åren har nu ändrats. Ett återskapande av en öppning/entré på norra gaveln och öppna planlösningar i stället för korridorsystem på plan 2 och 3 har genomförts.

Byggnaden har alltså genomgått ännu en genomgripande ombyggnad där ett antal kulturhistoriska kärnvärden har varit vägledande. Tegelarkitekturen i kombination med den funktionalistiska entréhallen har varit en av de starkaste upplevelsevärdena och som i projektet bevakats och respekterats. Den ursprungliga och representativa kansli och rektorsavdelningen på våning 2 tr mot Valhallavägen är kvar med sin planstruktur och även kollegiesalen på entréplanet utgör delar som har varit värdefulla ur ett historiskt perspektiv. I övrigt har stora förändringar skett liksom det gjort genom byggnadens historia där t.ex. byggnadsstatiskt laboratorium disponerade hela norra delen med öppna bjälklag och loftgångar.

Utvändigt är tegelmurverket underhållet med kompletteringsfog av rätt kulör. Ett senare tillkommet takfönster på takfall mot norr är igenlagt. Bokstäverna på skärmtaket vid entrén är nu borta vilket återskapar ett ursprungligt utförande. Trapphallens blanka väggar är nu nymålade med linoljefärg och golven i kontorsdelar har fått ett enhetligt golv av parkett (tunnstav) som oljas.

Ur varsamhetsperspektiv har åtgärderna tagit hänsyn till de värdefulla delarna som omnämns ovan medan delar från 1960-talets administrativa omdaning fått ge efter för öppna och föränderliga kontorslösningar. Varsamhetskravet PBL 8kap.17§ och förvanskningförbudet (8kap13§) bedöms därför vara uppfyllda. Ombyggnaden ställt mot gällande skyddsföreskrifter enligt Kulturmiljölagen bedöms också vara godkänd.

Förutsättningar

Fastigheten är byggnadsminne och ingår i KTHs anläggning med generella skyddsföreskrifter enligt länsstyrelsens beslut 1999-01-11. PBL kap 8 §§ 13, 14 och 17 (be-
träffande förvanskningförbud och krav på underhåll och varsamhet) är tillämpliga.

Skyddsföreskrifter enl. länsstyrelsens beslut 1999-01-11

1. *Byggnaderna får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.*
2. *Ingrepp får inte göras i stommar, ursprunglig planlösning eller äldre fast inredning, såsom snickerier, räcken armaturer och hisschakt. I rum med dekorativt måleri eller annan utsmyckning är även ytskikten skyddade.*
3. *Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållarbete skall utföras med traditionella byggnadsmaterial, färger och metoder på ett sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värde inte minskar.*
4. *Exteriörernas skulpturala liksom interiörernas konstnärliga utsmyckningar skall vårdas och underhållas efter konservatorsprogram som godkänts av Länsstyrelsen.*
5. *De till byggnadskomplexet hörande gårdarna skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets karaktär och autenticitet bibehålles.*

Underlag

- Antikvarisk förundersökning Reichmann antikvarier AB, 2013-09-10
- A-ritningar. BSK arkitekter. Ansvarig ark. Svante Bergman.

Kortfattad beskrivning idag

Administrationshuset på KTH är uppfört 1935 efter ritningar upprättade av arkitekt Erik Lallerstedt och har alltsedan invigningen ingått i den byggnadsminnesklassade miljön på KTH. Det röda fasadteglet och formspråken känns även igen från andra byggnader. Bygganden har genomgått ett antal ombyggnader där den senaste genomfördes 2006. Då återfick kollegiesalen sin ursprungliga utbredning och bottenvåningen fick till stora delar ny kontorsindelning med ekpartier mot korridorerna. Även den ursprungliga hissen byttes ut mot en ny.

De kulturhistoriska värdena är till stora delar knutna till byggnadens arkitekturhistoriska värden där det utvändiga uttrycket och den representativa entrén i funktionalistisk stil utgör kärnvärden. Men även den administrativa historien är av stor betydelse och här spelar kollegiesalen och rektorns rumsindelning roll för det byggnadshistoriska värdet.

Projektet

Byggnaden har anpassats för uthyrning till flera hyresgäster med mer flexibla ytor än tidigare och inrymmer även betydligt fler personer än tidigare. I samband med detta har betydande åtgärder genomförts på de tekniska systemen. för att undvika alltför låg takhöjd har även principen med synliga installationer genomförts i de delar som nu har öppen planlösning. I entréplan finns nu en samlingsyta med kaféverksamhet som ersätter den tidigare kontorsmiljön. Kollegiesalen är bevarad men omgjord från mötesrum till föreläsningssal.

Våning 1 tr har fått präglas av de önskemål på öppna planlösningar och synliga installationer som hyresgästen Openlab har haft som krav. Detta har inneburit att det korridorsystem med glasade dörrar m.m. rivits. Våning 2 tr har till stora delar bevarats som en rest av den ursprungliga kanslimiljön där rektorns rum m.fl. mot söder är kvar men med nya funktioner anpassade till den nya hyresgästen. Vindsvåningen har även den fått ny planlösning och anpassats till hyresgästens önskemål.

*Entré till utbildningsexpeditionen 1992. Foto
Sven Ahlsén*

Igensatt entré 2006, foto 2013

Norra entrén 2015

Vilplanet vid entrén är nu anpassat för tillgänglighet

Beskrivning och konsekvensanalys - Utvändigt

Nytt entréparti i ursprungligt, nu igensatt del av fasaden

Beskrivning

Den ursprungliga inlastningen och entrén på gavel mot norr, med adress Lindstedtsvägen 4, sattes igen 2006 och ersattes med ett fönster samt tegelmurverk liknande de övriga delarna på fasaden. Önskan är att återställa den ursprungliga öppningen och montera ett entréparti, i likhet med det som tillkom vid 1950-talets ombyggnad.

Kulturhistorisk konsekvens

En återgång till ett tidigare utförande av fasadens uttryck bedöms inte ha påverkat byggnadens arkitekturhistoriska värde nämnvärt. Den genomförda gestaltningen ansluter till använda material i byggnaden och i området vilket bedöms som en bra lösning. Notera det raka valvet ovanför porten som också återskapats.

Byte av galler och nytillkommande galler i fasad mot öster

Beskrivning

Ett galler tillkommer som ersättning för ett källarfönster, omedelbart till vänster om entrépartiet. Motivet till det tillkommande gallret är en ny ventilation av trapphuset som idag upplevs som mycket varmt och obekvämt. Befintliga galler i fasadens sockel har ersatts till likvärdiga som anpassning till ändrad fläktfunktion. Utförandet är av smide som målats.

Kulturhistorisk konsekvens

Galler har redan tidigare förekommit på byggnadens sockeldelar vilket gör ett tillkommande galler lätt faller in i fasadens grammatik. Förändringen bedöms inte ha påverkat några kulturhistoriska värden.

Fönster åtgärdade med Grundells system

Solfilm på trapphuspartiets glasytor samt isolerglas av typ Grundells system harmoniserats på invändiga bågar

Beskrivning

En invändigt placerad solfilm har monterats på glasen i trapphallens partier i syfte att minska solinstrålningens uppvärmande effekt. Tilläggsruta på invändig båge av typ Grundells system har monterats.

Kulturhistorisk konsekvens

Partierna gjordes om 1995 och ersatte ett rostskadat stålparti med beklädnad av rostfria profiler. Den nuvarande konstruktionen saknar dokumentvärde men har ett betydelsefullt upplevelsevärde för byggnaden. Det är därför av stor betydelse att solfilmens åldrande inte påverkar detta värde. Demonterbarheten är dokumenterad och utseendet bedöms inte påverka upplevelsevärdet. Grundells system för invändigt montage av extraruta med isolerfunktion utgör en reversibel metod som innebär att inga åtgärder utförs på befintlig båge. Den invändiga gestaltningen påverkas i viss mån men utgör inget som bedöms påverka det kulturhistoriska värdet.

Markiser på västra fasadens fönster

Beskrivning

Fallarmsmarkiser av samma typ som idag finns på östra fasaden har även monterats på fasad mot Drottning Kristinas väg.

Kulturhistorisk konsekvens

Fallarmsmarkiser är ett återkommande och bekant inslag i miljön och bedöms inte ha någon påverkan på byggnadens upplevelsevärde.

Anpassning av marken och ny trappa vid norra gavelfasaden

Mark

Justering av ramp vid huvudentré

Beskrivning

Befintlig ramp vid entrén på fasad mot öster har breddats och förlängts för att uppfylla tillgänglighetsnormer. tidigare ramp tillkom 2006. Vilplanet har också blivit djupare för att anpassas till den nya rampen.

Kulturhistorisk konsekvens

Åtgärden bedöms inte ha påverkat kulturvärden i nämnvärd omfattning. Kompletterande material har lika kvalitet, struktur och kulör som befintligt.

Anpassning av mur och mark till ny entré på fasad mot norr

Beskrivning

Befintliga granitmurar och markbeläggningar har byggts om och försetts med ramper och nya trapplägg.

Kulturhistorisk konsekvens

Åtgärden bedöms inte ha påverkat kulturvärden. Kompletterande material har lika kvalitet, struktur och kulör som befintligt.

Invändigt - plan 1, källare

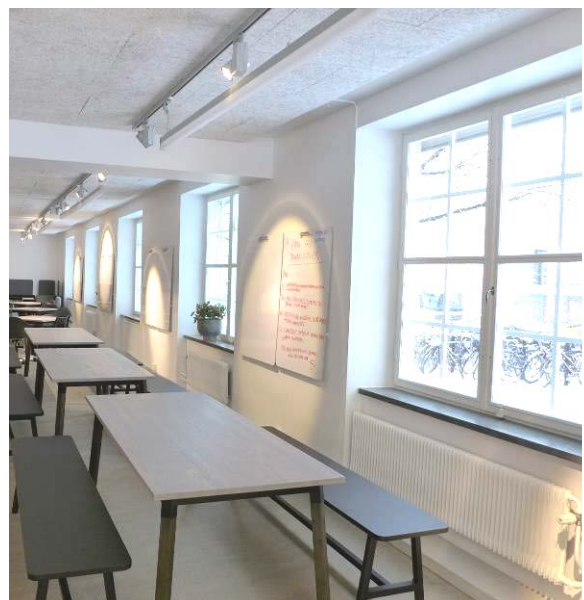
Dörr och vägg har rivits mellan trapphus och 101 Passage. (ej skyddat enligt KML)

Beskrivning

Dörrpartiet vid trappans början har rivits inklusive anslutande lättvägg. En öppen lösning har erhållits mellan trappa och källarens passage/vilplan.

Kulturhistorisk konsekvens

Åtgärden bedöms inte ha påverkat upplevelsevärde negativt. Det tidigare dörrpartiet bedöms ha tillkommit vid ombyggnad under 1900-talets senare hälft.

Nya kafédelen på entréplan

Invändigt - plan 2, bottenvåning

Den norra delen har ändrat användning från kombikontor (från 2006) till café och utställning.

Beskrivning

Befintlig inredning av lackad ek har flyttats och återanvänts och har ersatts med ett i mitten placerat kafékök med serveringsdel och samlingsrum. Ny entré har ordnats i tidigare utnyttjad öppning i gavelfasad mot norr med glasat vindfång.

Kulturhistorisk konsekvens

Verksamhetsförändringen utgör den största påverkan på kulturvärde där utställning/café innebär en helt annan publik karaktär än den tidigare administrativa prägn. Upplevelsevärde kommer därmed att påverkas kraftigt medan påverkan på

dokumentvärdet är marginellt då de befintliga byggnadsdelarna tillkom 2006. Upplevelsen kommer i hög grad att präglas av de tillkommande byggnadsdelarnas kvalitet, som därmed måste hålla mycket hög arkitektonisk klass. Granskning av dessa delar kvarstår till kommande skeden.

Vilplanet i trapphuset med nytt glasparti till höger

Glasparti mot reception i trapphall 201 ersätts med nytt.

Beskrivning

Glasparti till receptionen från ombyggnaden 2006 ersätts med nytt glasat dörrparti av mindre omfattning än befintligt. Motivet är att receptionsfunktionen saknas i den nya hyresgästens organisation och att befintligt utförande i allt för hög grad signalerar just denna egenskap.

Kulturhistorisk konsekvens

Genomsiktligheten i byggnaden utgör ursprungliga egenskaper som upprätthålls. Receptionsfunktionen bedöms kunna aktiveras med det nya föreslagna utförandet. Åtgärden bedöms inte påverka dokumentvärden eller upplevelsevärden.

Öppen planlösning med mittplacerad mötesdel, openlab.

Invändigt - plan 3, våning 1 tr.

Den tidigare strukturen med kontorsrum har ändrats till öppen kontorslösning samt passage mellan norra och södra delen upprättats.

Beskrivning

Tidigare planlösning med mittplacerad korridor har ersatts i den norra delen med en diagonalt placerad rumsgrupp för möten och mindre arbetsrum. I den södra delen har fyra större rum ersatts med en öppen yta samt kompletteras med fyra mindre rum. Mellan norra och södra delen har det öppnats upp en passage där del av bärande vägg och mellanväggar tagits bort.

Kulturhistorisk konsekvens

Rivning av de kontorsrum som tillkom vid 1959 års ombyggnad har konsekvenser på framför allt byggnadens identitetsvärde som administrationsbyggnad eftersom rumsindelningen befäster en betydelsefull roll för byggnaden. Dokumentvärdet på mellanväggar och partier har en byggnadshistorisk aspekt då KTHs administration funnits här under lång tid vilket påverkat kulturvärdet i negativ riktning.

Plan 4 våning 2 tr. Trapphuset har målats med linoljefärg enligt dokumentation.

Rektorns rum har blivit mötesrum

Invändigt - plan 4, våning 2 tr.

Några innerväggar (huvudsakligen i norra delen, från 60-talet) har rivits för att skapa en öppnare kontorslösning.

Beskrivning

I den norra delen av byggnaden har en ändring av planlösningen genomförts så att tre större kontorsrum förenats till ett öppet rum som även integrerar korridoren. En passage mellan norra och södra byggnadsdelen har ordnats genom att två dörröppningar utförs i ursprunglig stomme.

Kulturhistorisk konsekvens

Rivning av vissa kontorsrum som tillkom vid 1959 års ombyggnad har konsekvenser på framför allt byggnadens identitetsvärde som administrationsbyggnad eftersom rumsindelningen befäster en betydelsefull roll för byggnaden. Dokumentvärdet på mellanväggar och partier har en byggnadshistorisk aspekt då KTHs administration funnits här under lång tid. Den mest väsentliga rumsstrukturen utgörs av rektorns och angränsande rum. Denna struktur och korridor har bevarats.

Invändigt - plan 5, vindsvåning

Innerväggar från 60-tal och 90-tal har rivits för att skapa en öppnare kontorslösning. (ej skyddat enligt KML)

Beskrivning

Den norra delen av vinden inreddes 1965 med öppet kontorslandskap och befintliga väggar är därmed av senare datum. 1995 inreddes södra delen av vinden. Åtgärden har inneburit en återgång till öppet kontorslandskap i norra delen och en öppen lösning även i den södra, med rivning av de befintliga våningshöga glaspartierna.

Kulturhistorisk konsekvens

Åtgärden bedöms inte ha påverkat dokumentvärden eller upplevelsevärden.

Solna 2015-01-22

Claes Reichmann

*Certifierad kontrollant av kulturvärden, behörighet K
Medlem i SPBA, Sveriges praktiserande byggnadsantikvarier*

Bilagor: Fotodokumentation 2014

Relationshandlingar 2014.

Fotodokumentation 2014

Entrén före ombyggnad 2014. Bokstäverna som nu är rivna tillkom under sent 1900-tal.

Entrén efter ombyggnad 2015. Bokstäverna som nu är rivna tillkom under sent 1900-tal.

REICHMANN

ANTI KVARIER AB

Gavelväggen före ombyggnad 2014. Takfönstret är idag igenlagd

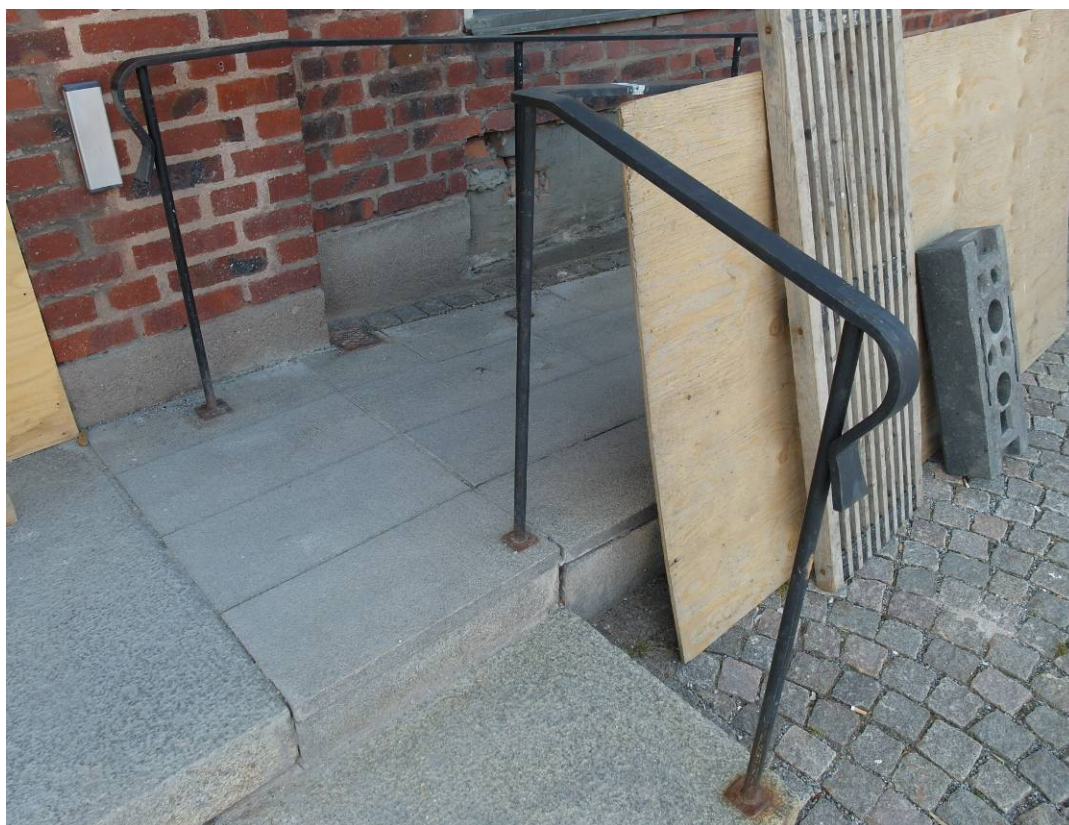
Nya entrén 2015

REICHMANN

ANTI KVARIER AB

Byggnaden under arbete. Takfönstret på gavelfallet är igenlagd

Det tidigare utförandet av räcken vid huvudentrén

Under håltagningsarbeten mellan bjälklagen framkom stomkonstruktionen med bärande stålbjälkar med betongplatta samt en underliggande spräckpanel med vass och kalkputs

Elkablage senare tillkommet i blyrör, troligen från 1950-talets ombyggnad.

Luckan på plan 4 invid trappan sedd från bakomliggande rum. Luckan är idag igensatt på grund av brandskäl men synlig från trapphuset.

Luckan sedd från trapphuset 2015. Glasen hra en diffuserande film som är demonterbar.

REICHMANN

ANTI KVARIER AB

Nya entrén på norra gaveln från insidan

Nya entrén på norra gaveln från insidan med vindfång

REICHMANN

ANTI KVARIER AB

Plan 2 mot norra delen med kafédel. Med synliga installationer

REICHMANN

ANTI KVARIER AB

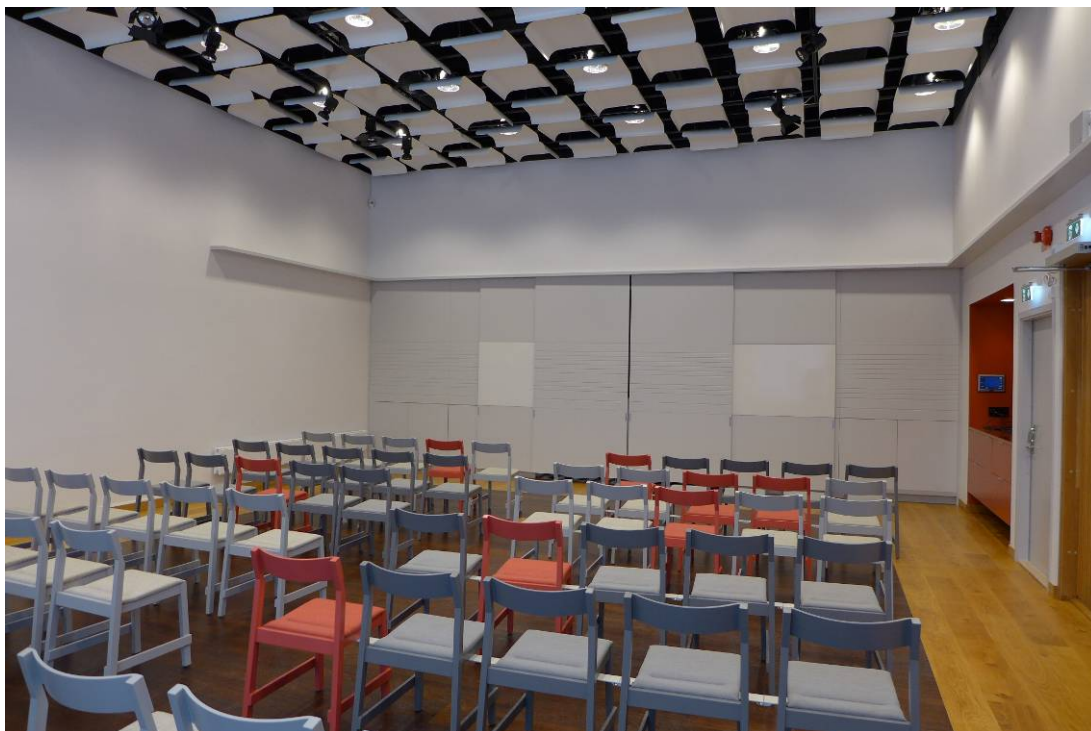
Huvudentréns väggar är nymålade med linoljefärg

Golvytorna vid vindfånget är reparerade

REICHMANN

ANTI KVARIER AB

Kollegiesalen är nu anpassad för föreläsningar. Undertaket från 1960-talets ombyggnad är bevarat.

Dörren till kollegiesalen är bevarad från 2006 års ombyggnad. Nytt sidoljus.

REICHMANN

ANTI KVARIER AB

Trapphallen på plan 3, 1 tr upp

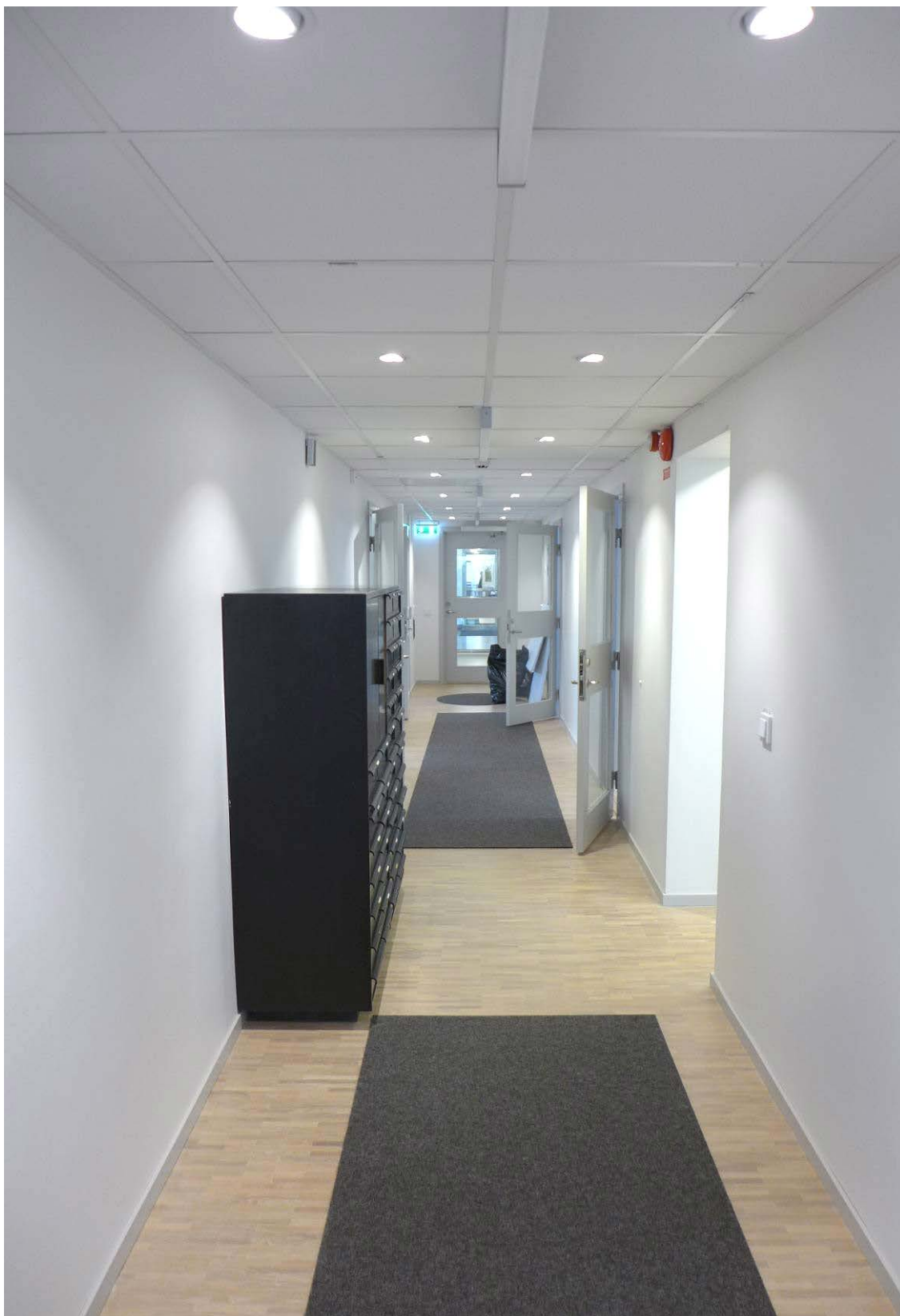
Open lab arbetsplatser i öppna rum och i enskilda rum i kärnan.

Open lab plan 3, Tekniken är synlig med akustiska dämpningen mot stommen för att vinna takhöjd.

Open lab plan 3 södra delen, vy mot trapphuset

Plan 4 med kanslidelen bevarad och snickerier återanvända.

REICHMANN

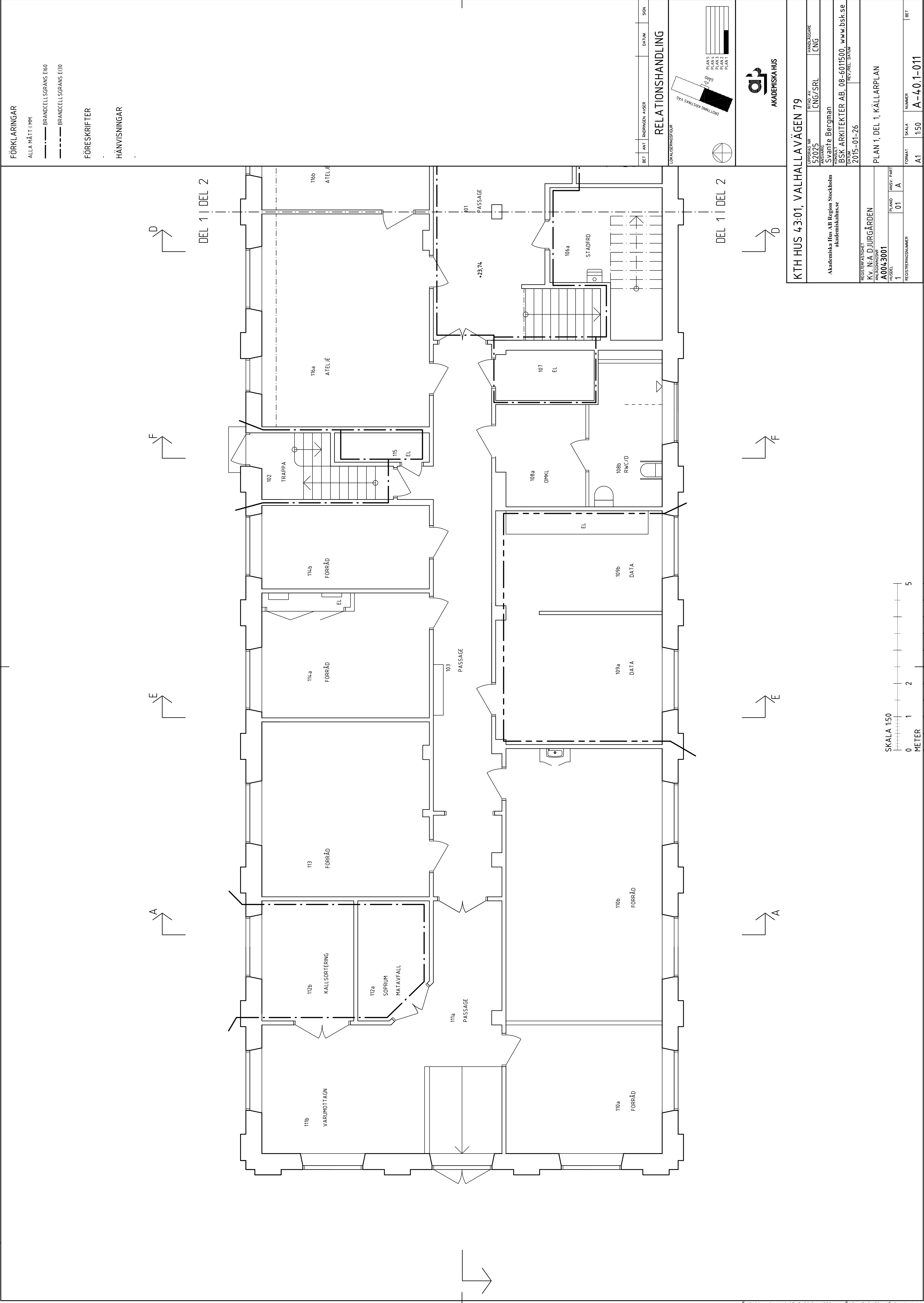
ANTI KVARIER AB

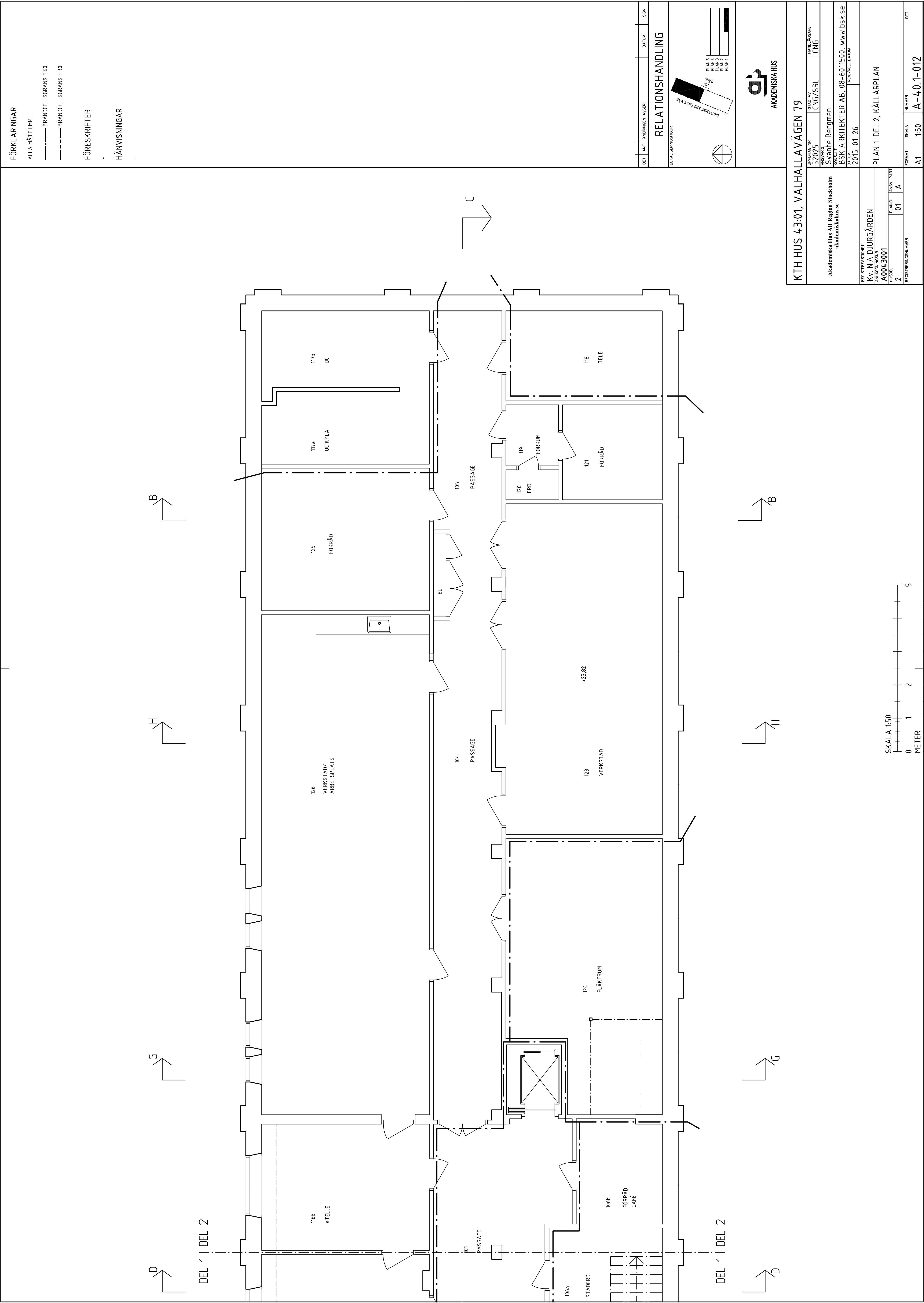

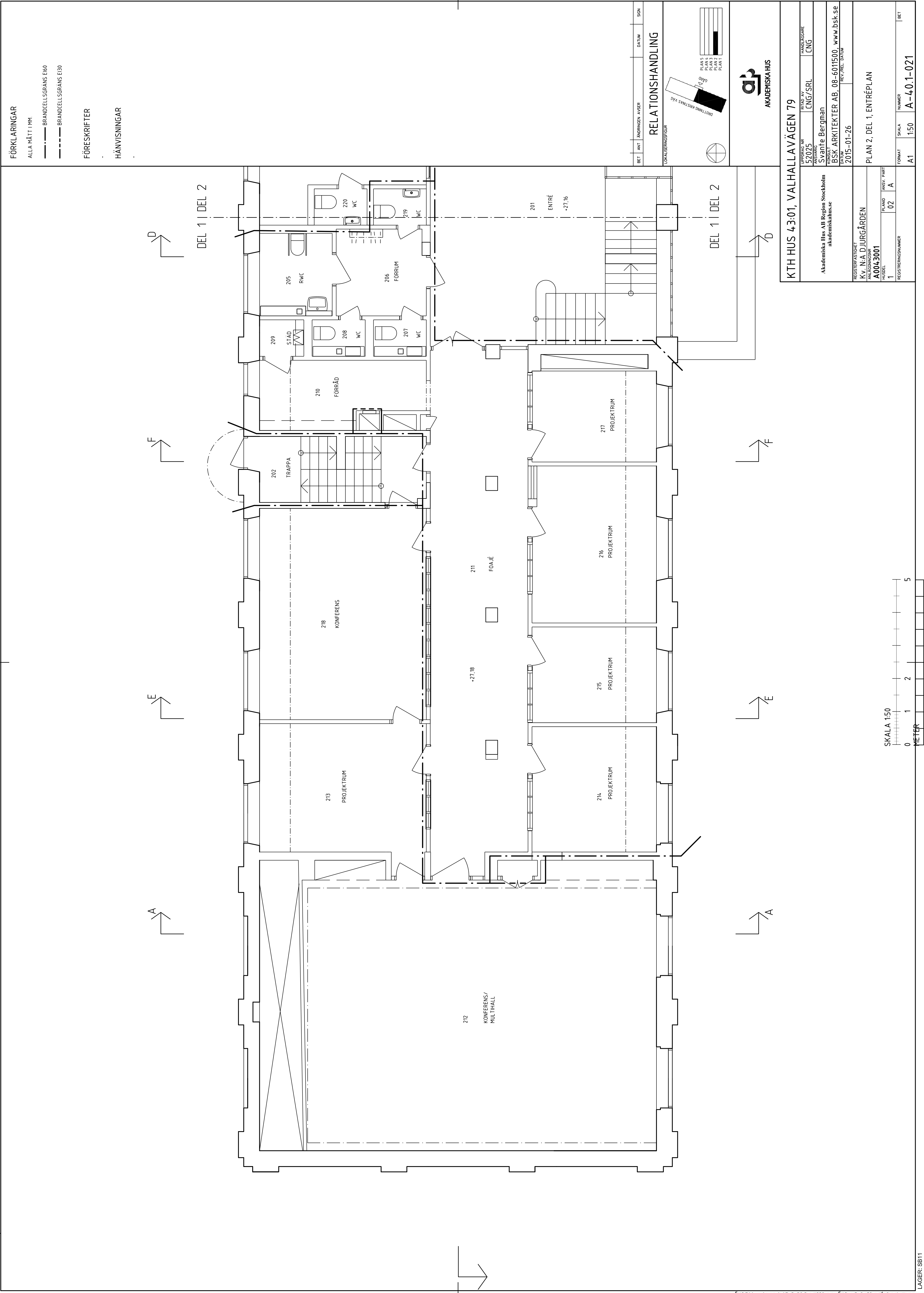
Plan 4 med kanslidelen bevarad. Pendlat undertak lika tidigare utförande innan ombyggnaden

Rektorns rum med rester av tidigare installationer längs innerväggen

FÖRKLARINGAR

ALLA MÅTT I MM.

—

BRANDCELLSGRÄNS E160

BRANDCELLSGRÄNS E130

FÖRESKRIFTER

HÄNVISNINGAR

RELATIONSHANDLING

LOKALISERINGSFIGUR

PLAN 5

PLAN 4

PLAN 3

PLAN 2

PLAN 1

DRÖTTNINGKISTANS VÄG

60/90

BET

ANT

ÄNDRINGEN AVSER

DATUM

SIGN

UPPRORAK NR

52025

REVID AV

CNG/SRL

HANDLÖGGARE

CNG

PROJEKTERING

Syngate Bergman

KUNDEN

BSK ARKITEKTER AB, 08-6011500, www.bsk.se

DATUM

2015-01-26

REVISJON

DATUM

REGISTERFÄSTIGHET

KV. N:Ä DJURGÅRDEN

ANLÄGGNINGAR

A0043001

HUSEL

1

PLANID

02

ANSV. PART

A

REGISTRINGSNUMMER

150

SKALA

A1

FORMAT

A1

NUMMER

A-40.1-021

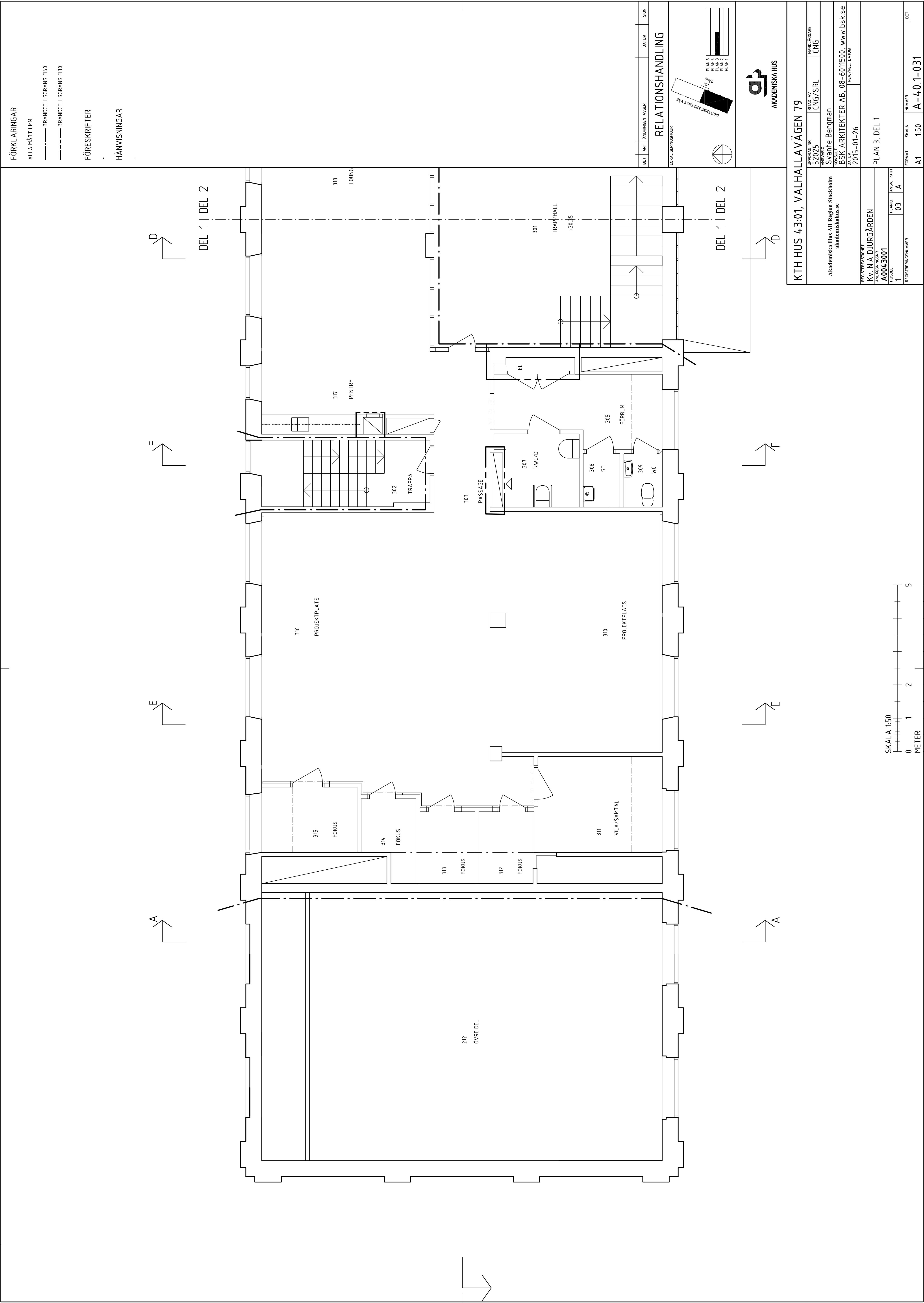
BET

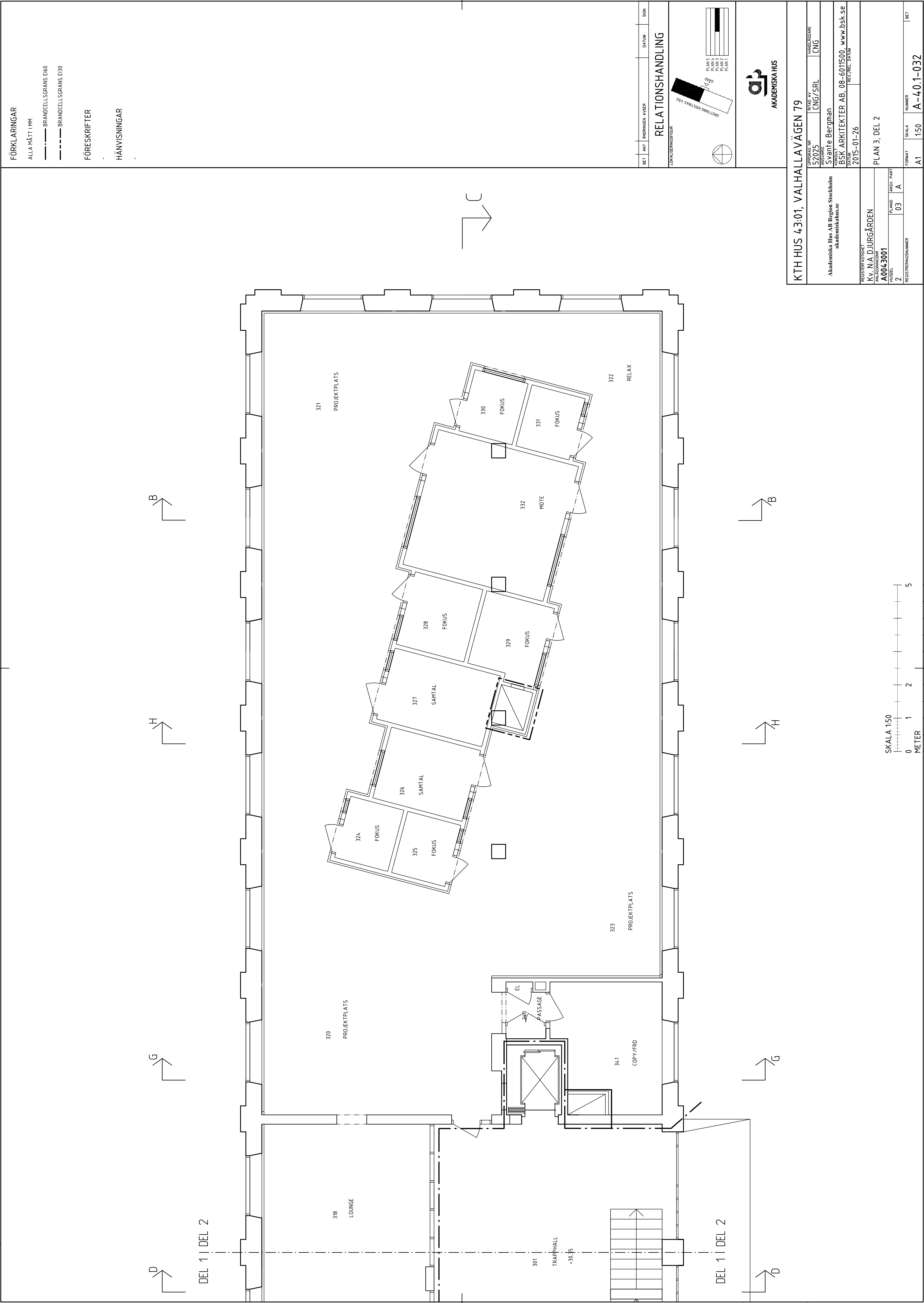
SKALA 1:50

0 1 2 5

METER

LAGER: SB11

FÖRKLARINGAR

ALLA MÅTT I MM.

— BRÄNDELLSGRÄNS E160

--- BRÄNDELLSGRÄNS E130

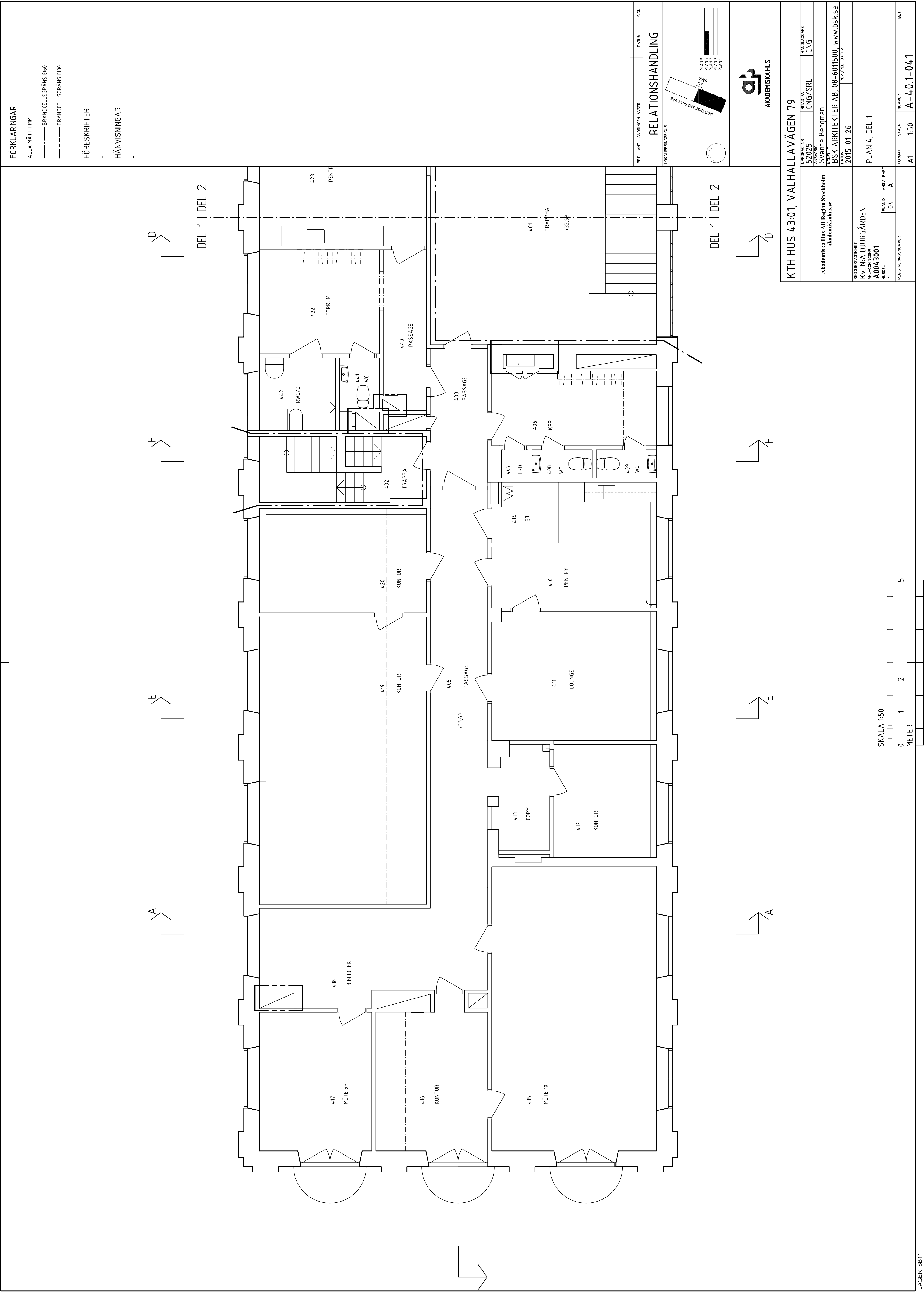
FÖRESKRIFTER

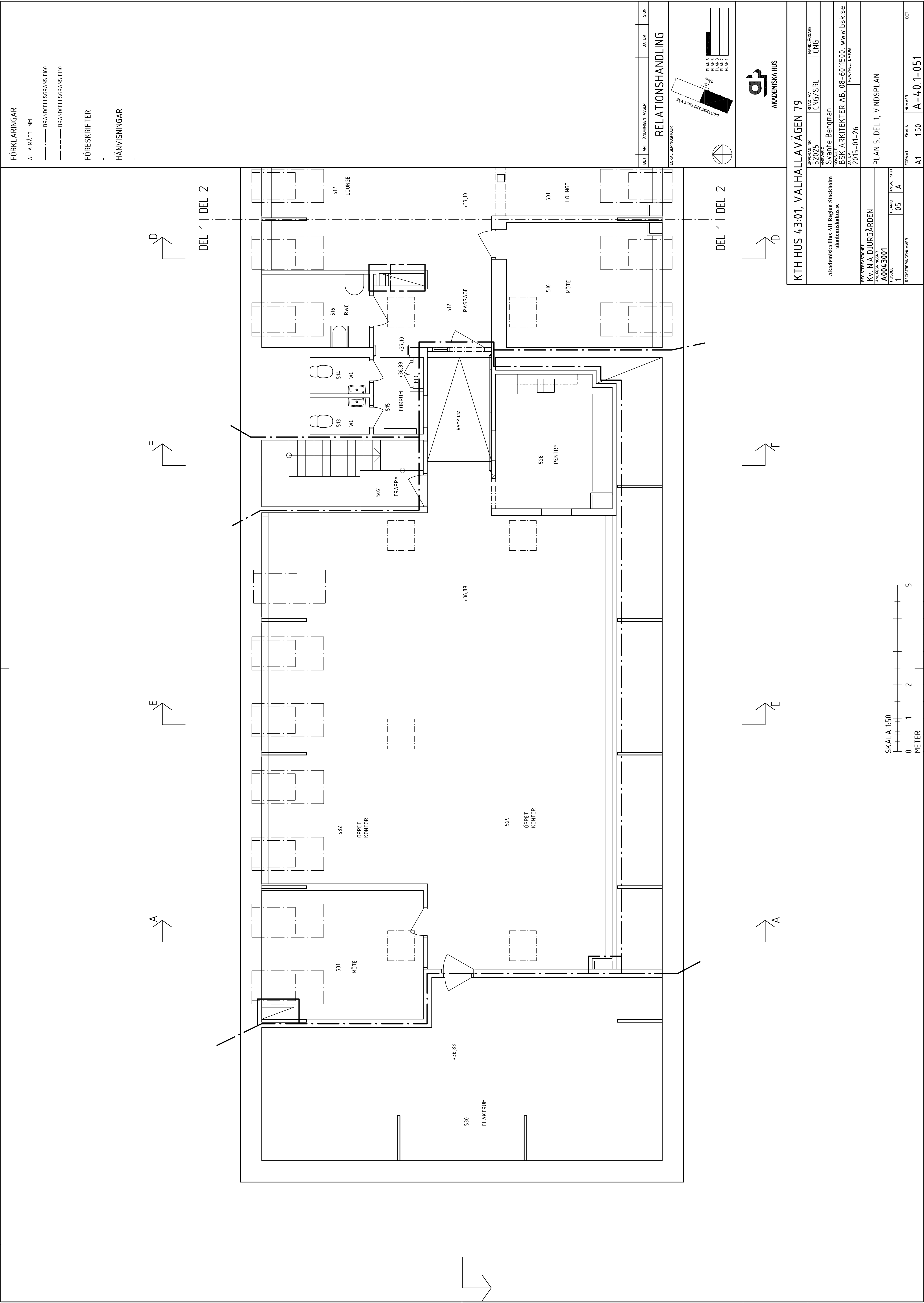
HÄNVISNINGAR

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN
RELATIONSHANDLING				
LOKALISERINGSSKISS				
DOTTNINGSKRISTALLS VÄG				
PLAN 5				
PLAN 4				
PLAN 3				
PLAN 2				
PLAN 1				

KTH HUS 4:3:01, VALHALLAVÄGEN 79				
UPDRAGS NR	BYGG AV	CNG/SRL	HANDLÖGGARE	
52025			CNG	
ANSVARET				
Svante Bergman				
FÖRÄDL				
BSK ARKITEKTER AB, 08-6011500, www.bsk.se				
DATUM			REVISJON DATUM	
2015-01-26				
PLAN 3, DEL 2				
REGISTERASTIGET				
Kv. N:A DJURGÅRDEN				
ANLÄGGNINGAR				
A0043001				
HUSDEL	PLAND	ANSV. PART		
2	03	A		
REGISTRINGSNUMMER			SKALA	NUMMER
			A1	150
			A-40.1-032	
			BET	

FÖRKLARINGAR

ALLA MÅTT I MM

BRANDELLSGRÄNS E60

BRANDELLSGRÄNS E30

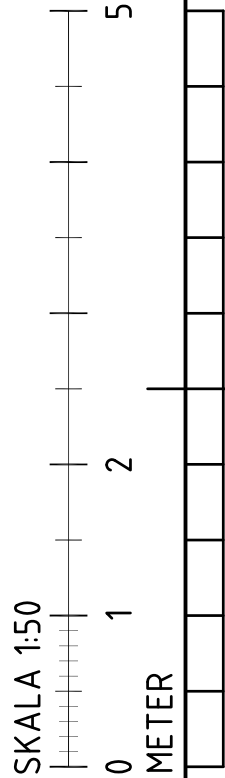
FÖRESKRIFTER

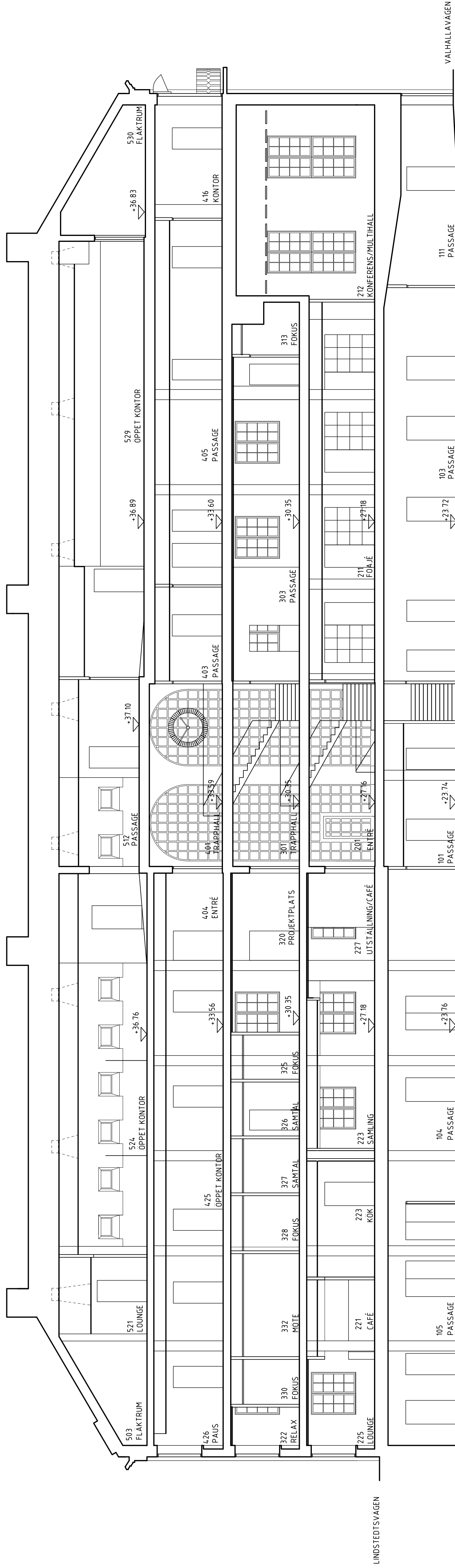
HÄNVISNINGAR

BET	ANT	ÄNDRINGEN	ANSÖR	DATUM	SIGN
RELATIONSHANDLING					
TEKNIKENS SVAR					
PLAN 5 PLAN 4 PLAN 3 PLAN 2 PLAN 1					

KTH HUS 43:01, VALHALLAVÄGEN 79					
UPPRÄCK NR		REVID AV	CNG/SRL	HANDLAGARE	
52025				CNG	
Arkitektfirma Bergman					
BSK ARKITEKTER AB, 08-6011500, www.bsk.se					
DATUM		REVISIÖN DATUM			
2015-01-26					
PLAN 5, DEL 1, VINDSPLAN					
REGISTERFÄSTIGHET		PLANID	ANSV. PART	FORMAT	SKALA
KV. N:JA DJURGÅRDEN		05	A	A1	150
A0043001		A-40.1-051			
REGISTERNUMMER		NUMMER		BET	

SEKTION C

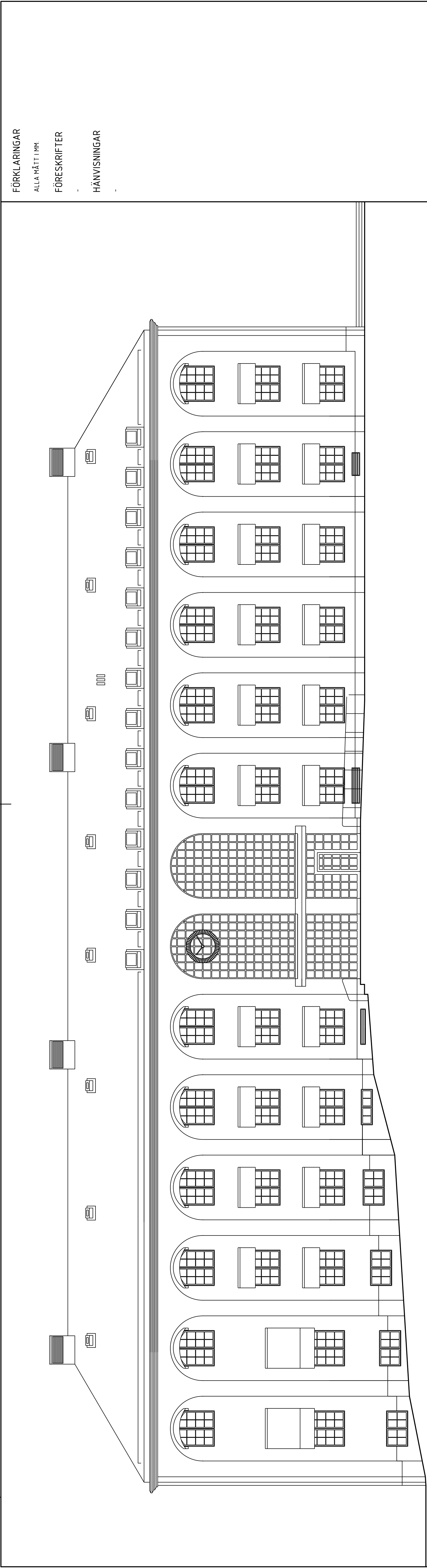
VALHALLAVÄGEN

LINDSTEDTSVÄGEN

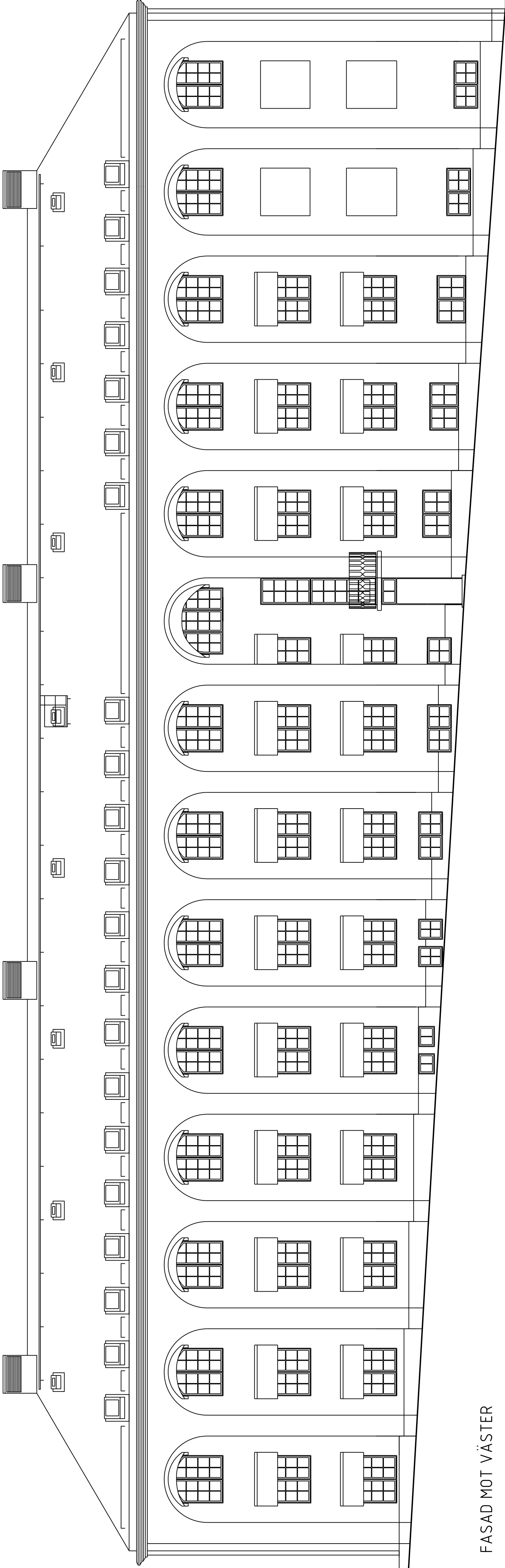
FÖRKLARINGAR
ALLA MÅTT I MM.
FÖRESKRIFTER
-
HÄNVISNINGAR

BET.	ANT.	ANDRENNEN AGER	DATUM	SIGN
RELATIONSHANDLING				
LOKALISERINGSFÖR				

KTH HUS 43:01, VALHALLAVÄGEN 79		TEKNIK NR 52025	BYGG AV CNG	BYGG ÖGARE CNG
Akademiska Hns AB Region Stockholm akademiskhus.se		ANSVARIG MSW626		
		Svanite Bergman		
		KONSULT BOKSLUT		
		DATUM 2015-01-26	REK/REK - DATUM	
REGISTRERINGSSTAD KV. NÅ D JURGÅRDEN		SEKTION C		
A0043001		PLANID	ANSV PART	
HUSBEL		A		
REGISTRERINGSSUMMA		SKALA	NUMMER	RET
		A1	1:100	A-40.2-001

FASAD MOT ÖSTER

FASAD MOT VÄSTER

FÖRKLARINGAR
ALLA MÅTT I MM.
FÖRESKRIFTER
HÄNVISNINGAR

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN
RELATIONSHANDLING				
TOKALISERINGSFÖR				
Drottning Kristinas väg				
PLAN 5				
PLAN 4				
PLAN 3				
PLAN 2				
PLAN 1				

AKADEMISKA HUS

KTH HUS 43:01, VALHALLAVÄGEN 79				
UPDRAGS NR	RTID AV	HANDLEDARE		
52025	SLI	CNG		
KONSULENT				
Svante Bergman				
FÖRVALT				
BSK ARKITEKTER AB, 08-6011500, www.bsk.se				
DATUM		REVISJON DATUM		
2015-01-26				
REGISTERFÄSTIGHET				
Kv. N:4 DJURGÅRDEN				
ANLÄGGNINGAR				
A0043001				
HUSDEL				
REGISTERFÄSTIGHET		PLANID	ANSV. PART	
			A	
REGISTERINGSNUMMER				
FASAD ÖSTER OCH VÄSTER				
FÖRMA	SKALA	NUMMER	BET	
A1	1:100	A-40.3-001		

